

Vroege geletterdheid bij tweetalige kinderen met TOS

De rol van de thuistaal

Lisa Verbeek, Tijs Kleemans, Constance Vissers, Eliane Segers & Ludo Verhoeven

TaalStaal – 17 mei 2024

Verbeek et al. (2024). L1–L2 phonological skills predict L2 early literacy in bilinguals with developmental language disorder. *Learning and Individual Differences*, 112, 102458. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2024.102458>

**Tweetalige fonologische vaardigheden zijn
belangrijk voor de vroege geletterdheid**

Vroege geletterdheid bij tweetalige kinderen met TOS

De rol van de thuistaal

Lisa Verbeek, Tijs Kleemans, Constance Vissers, Eliane Segers & Ludo Verhoeven

TaalStaal – 17 mei 2024

Verbeek et al. (2024). L1–L2 phonological skills predict L2 early literacy in bilinguals with developmental language disorder. *Learning and Individual Differences*, 112, 102458. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2024.102458>

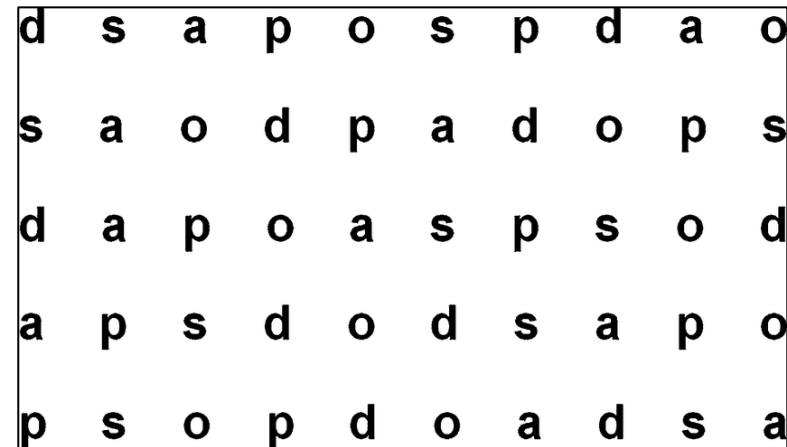
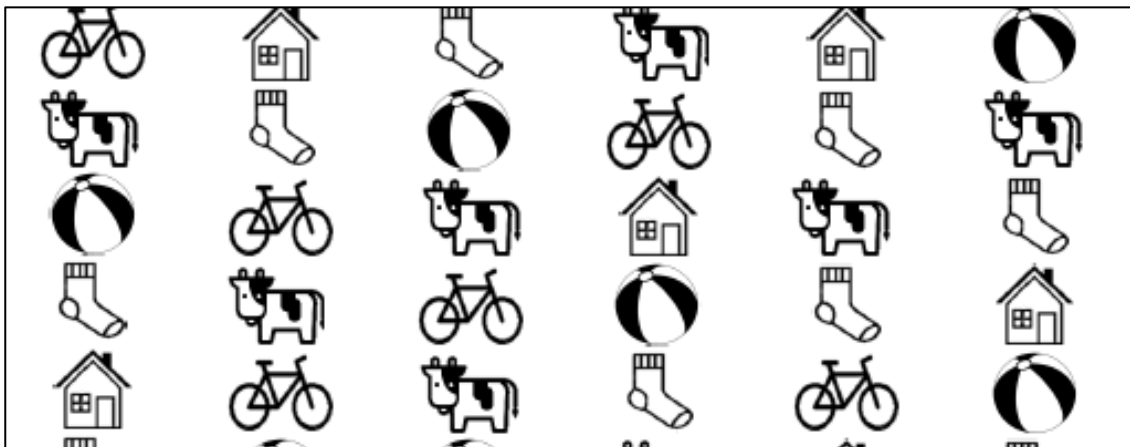

Veel kinderen met TOS hebben moeite met woorden lezen

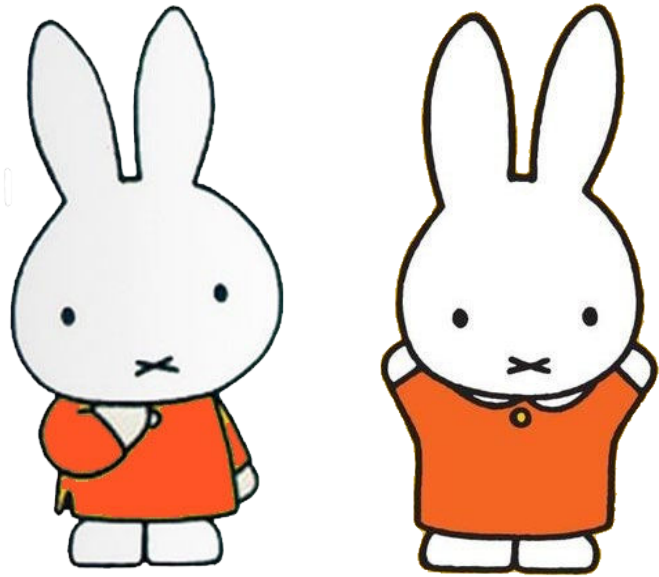
(De Bree et al., 2022)

Lezen ↔ taal

- **Fonologische** verwerkingsproblemen? (Snowling & Hulme, 2012)
- Lexical quality hypothesis: Kleinere **woordenschat**? (Perfetti, 2007)
- *Rapid Automated Naming (RAN)* als “klinische marker”? (Snowling et al., 2019)

Vroege geletterdheid

Fonologisch bewustzijn

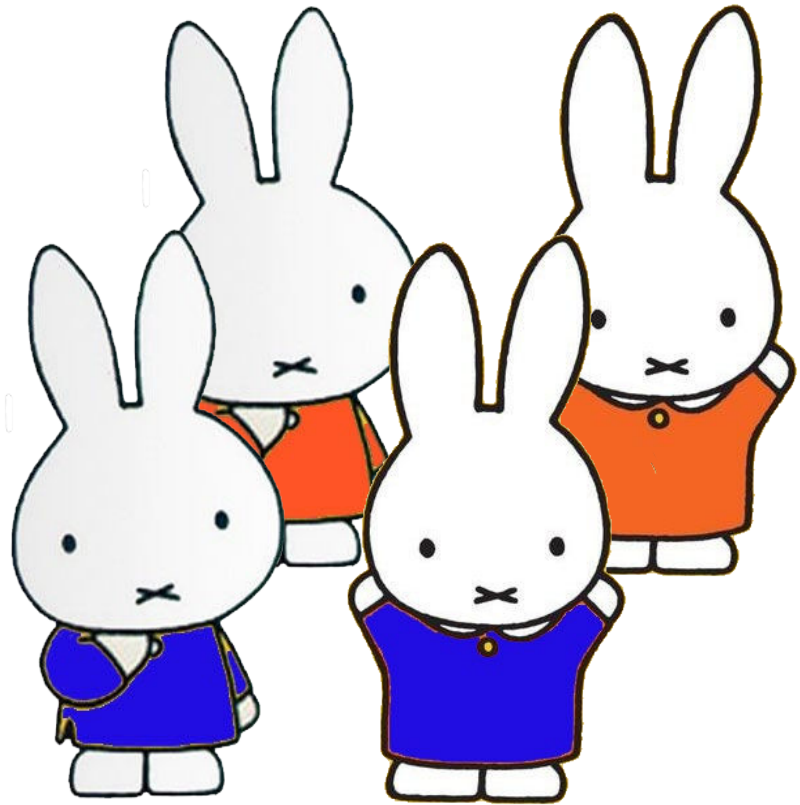

Letterkennis

RAN

Schooltaal ≠ dominante thuistaal

Fonologisch bewustzijn in T2

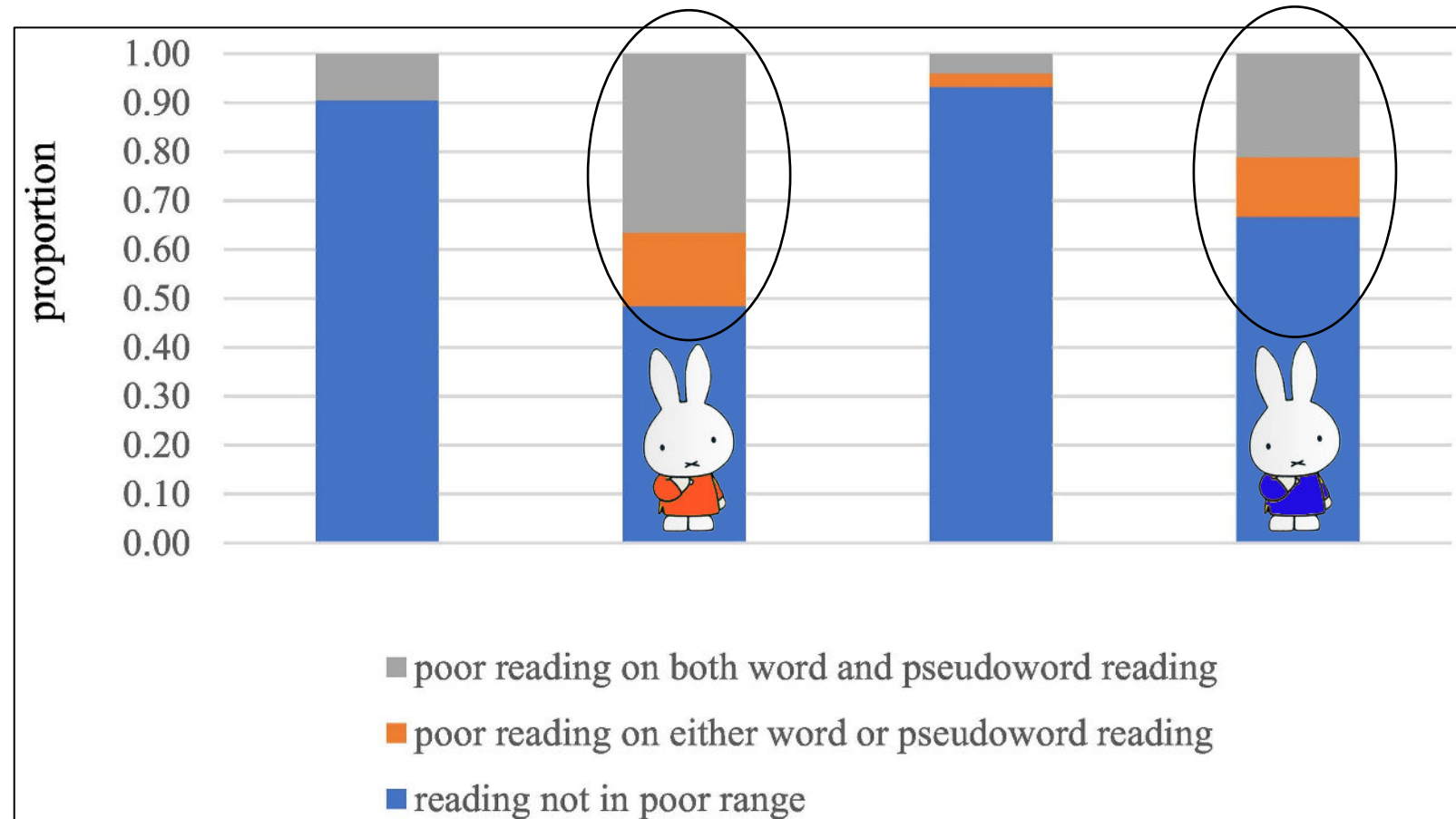
Letterkennis in T2

RAN in T2

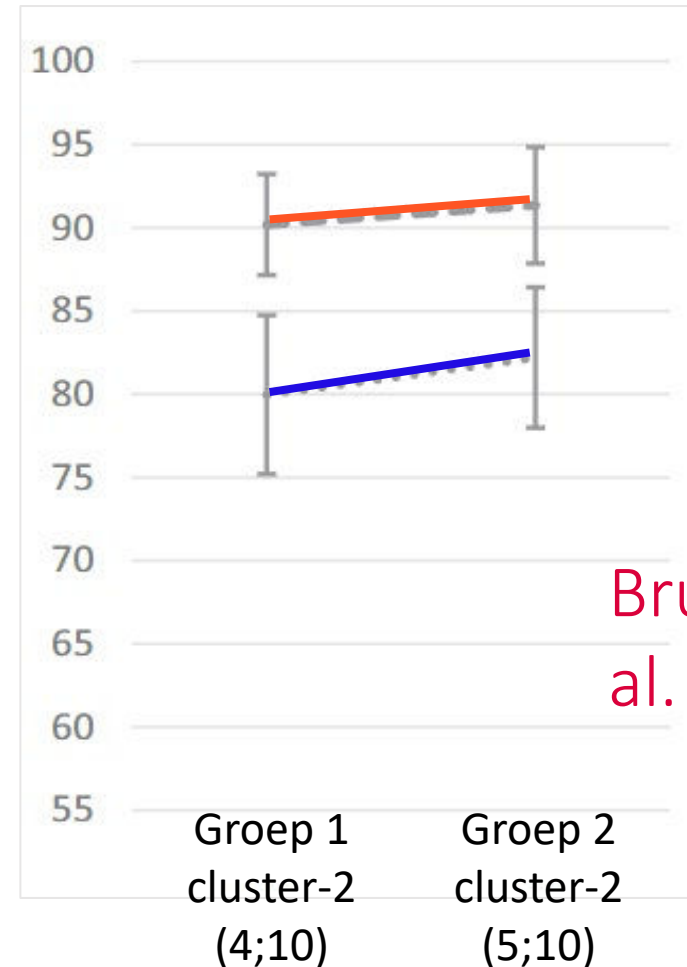
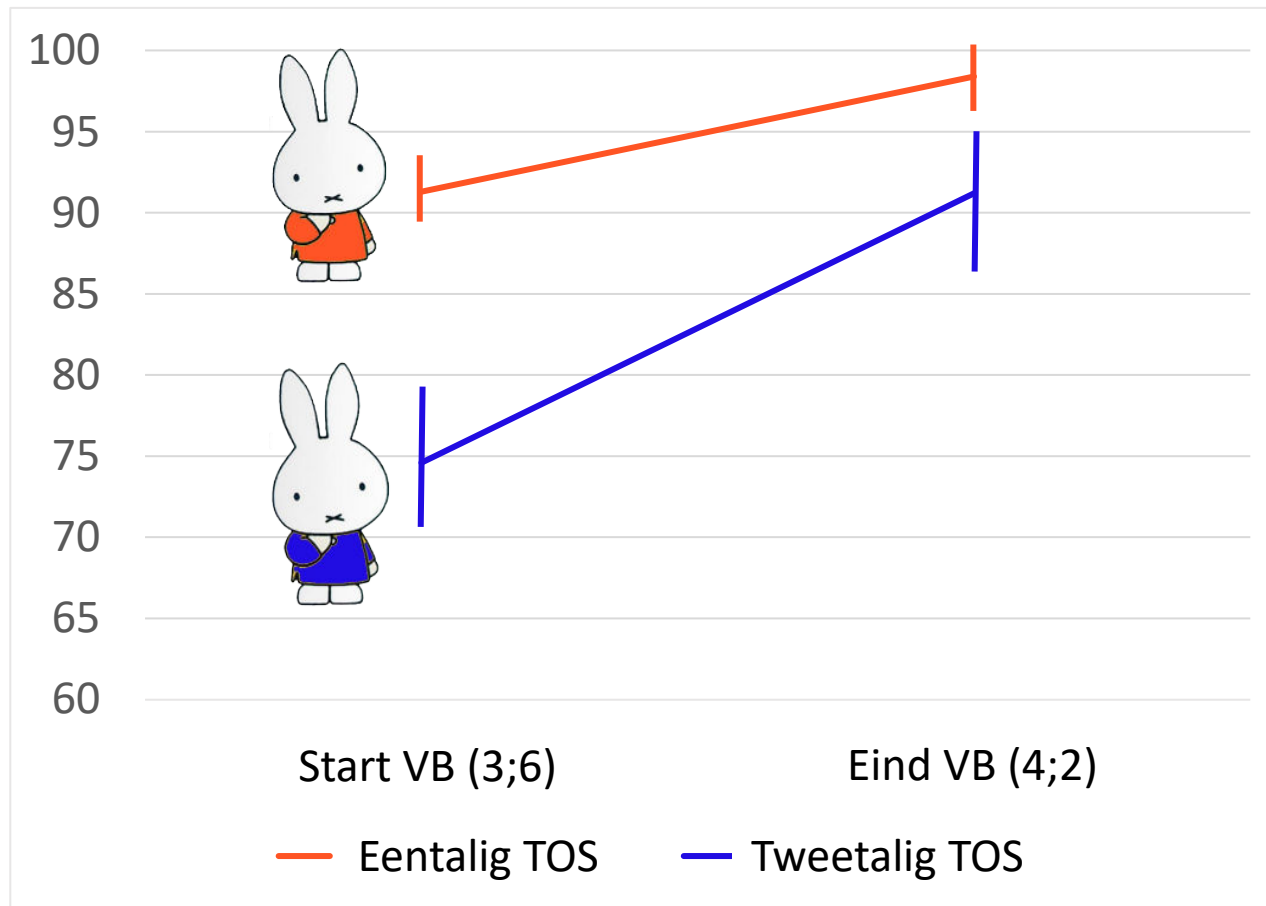
Toch: vergelijkbare woordleesvaardigheden

De Bree et al.
(2022) *LEAID*

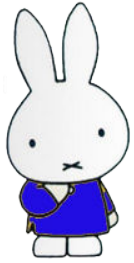

Ondanks zwakkere gesproken T2...

Passieve woordenschat (PPVT- NL)

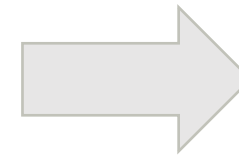
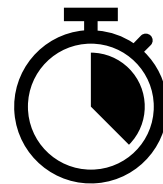
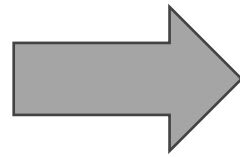

Bruinsma et al. (2022) *LCD*

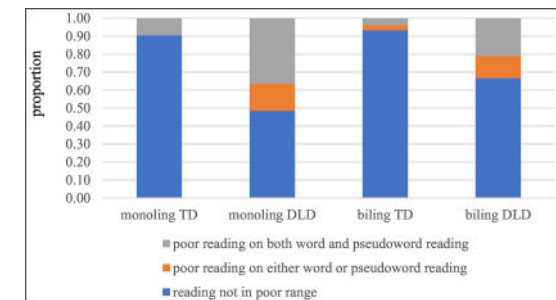
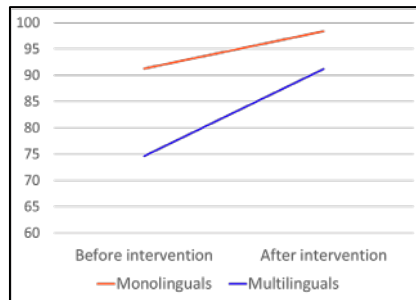

Hoe zit het met de vroege geletterdheid?

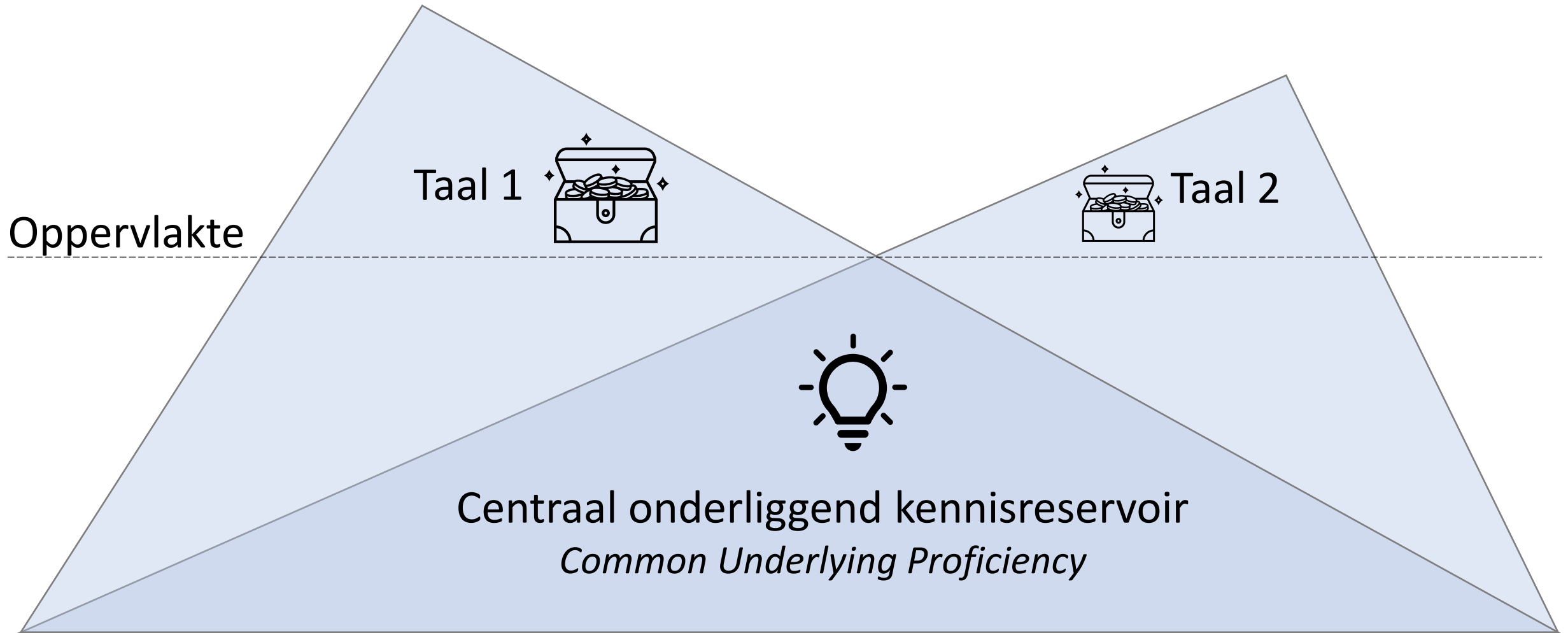
Gesproken taal

Woorden lezen

Rol thuistaal?

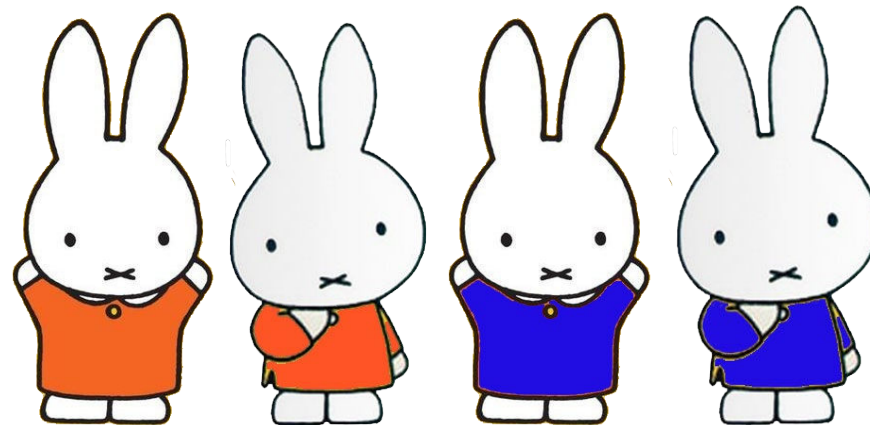
Ons onderzoek

1. Verschillen tussen groepen
2. Relaties gesproken taal – vroege geletterdheid

Verschillen tweetalige kinderen met TOS van

tweetalige kinderen zonder TOS en

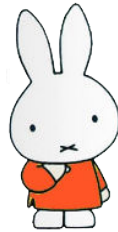
eentalige kinderen met en zonder TOS?

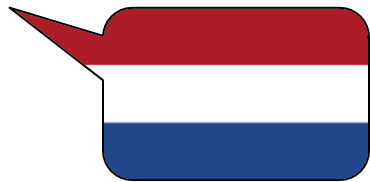
Peuter (3;8)

52 eentalig

52 eentalig TOS

T1

Groep 2 (5;8)

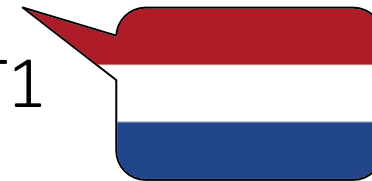
28 tweetalig

27 tweetalig TOS

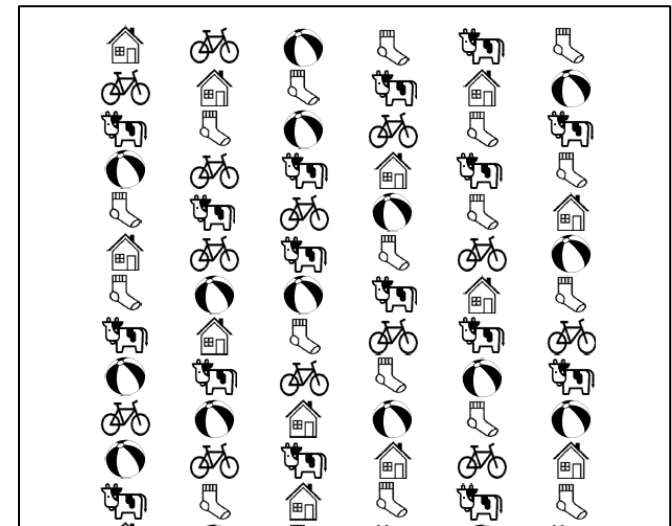
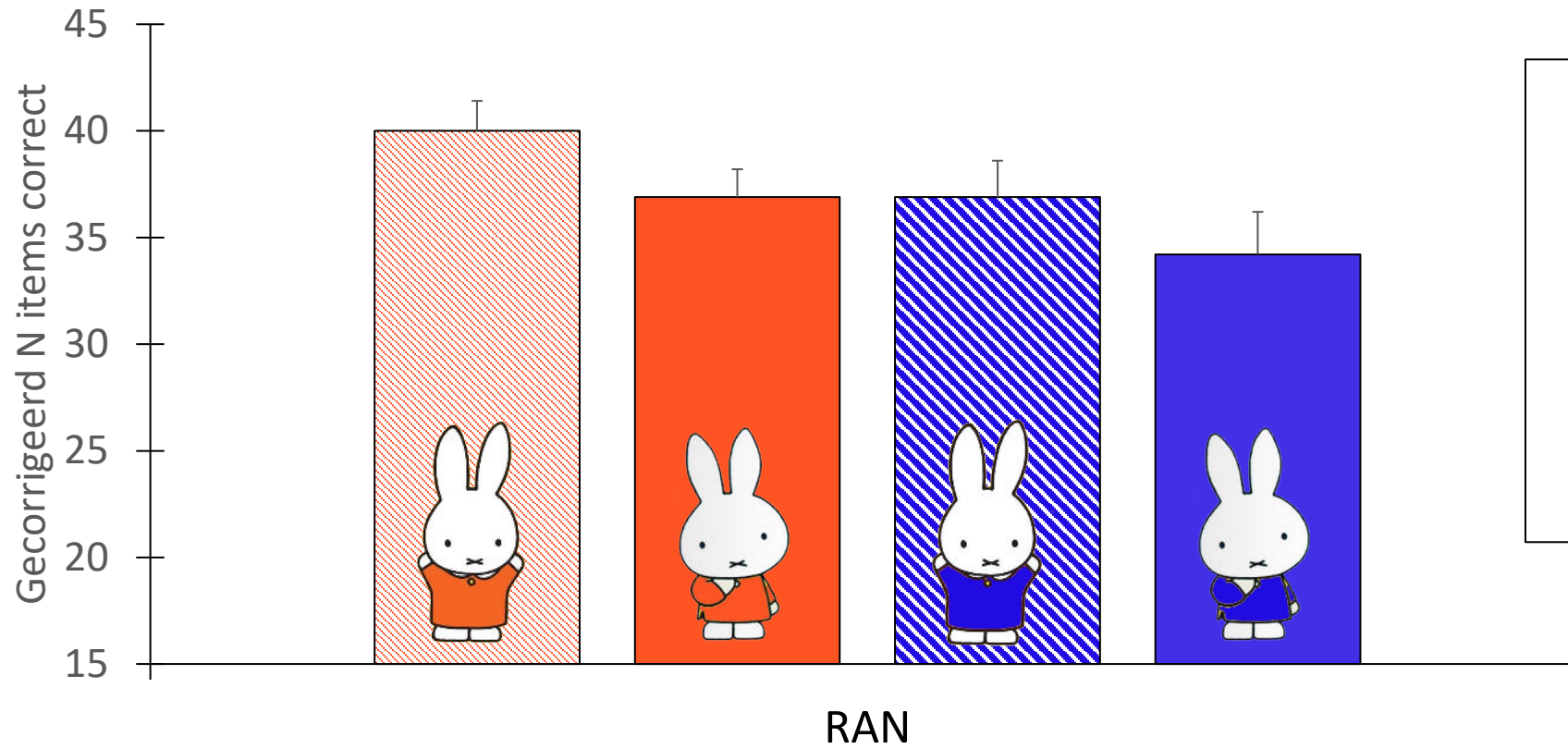

T1

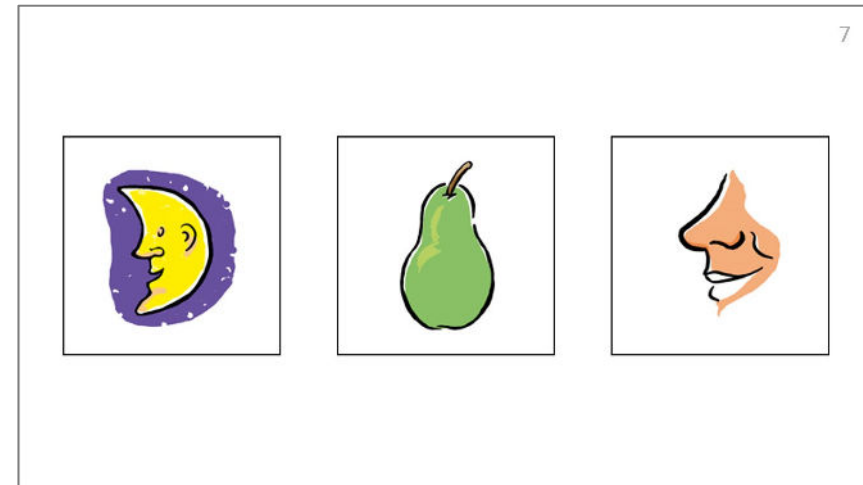
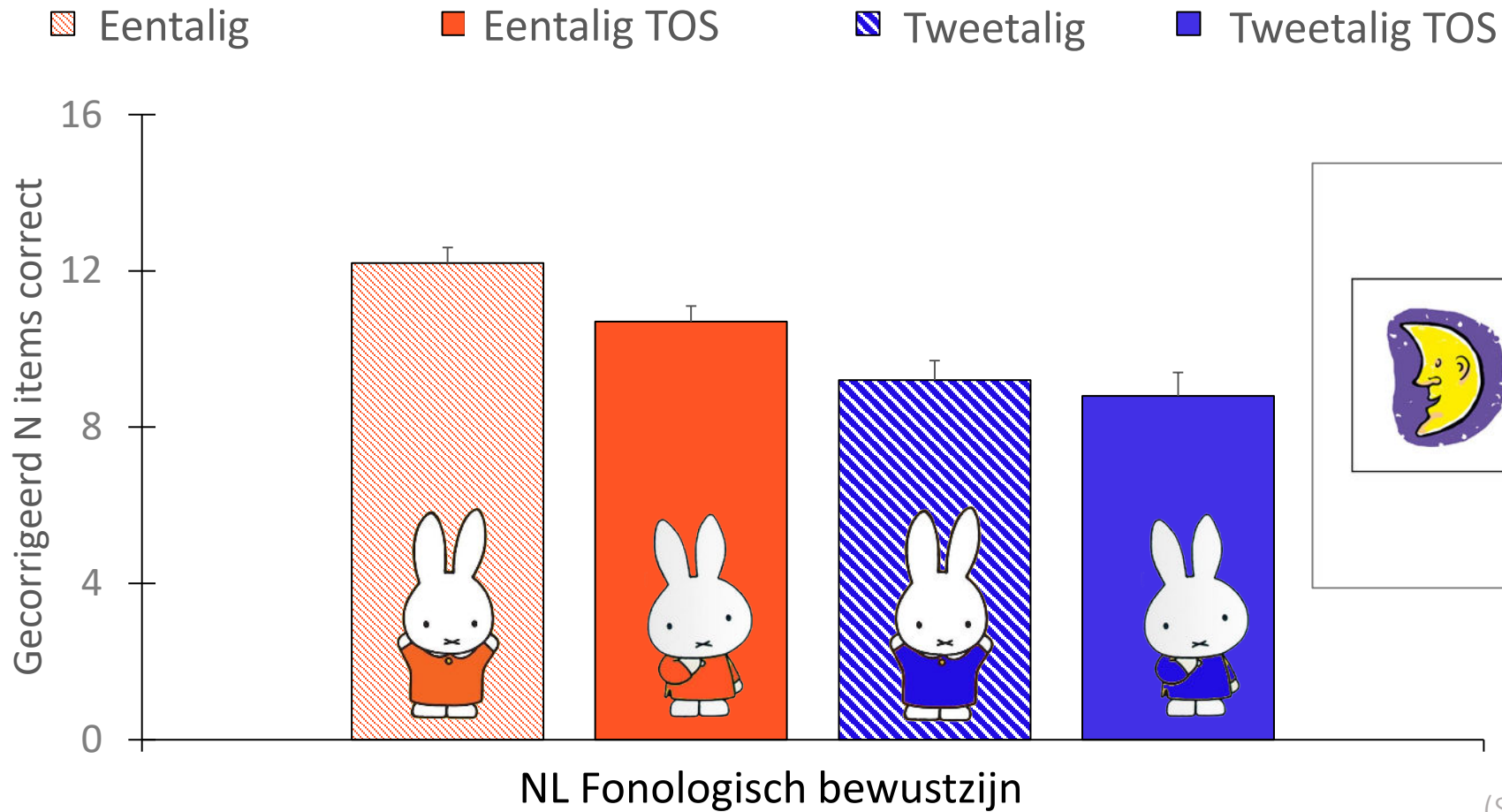

T2

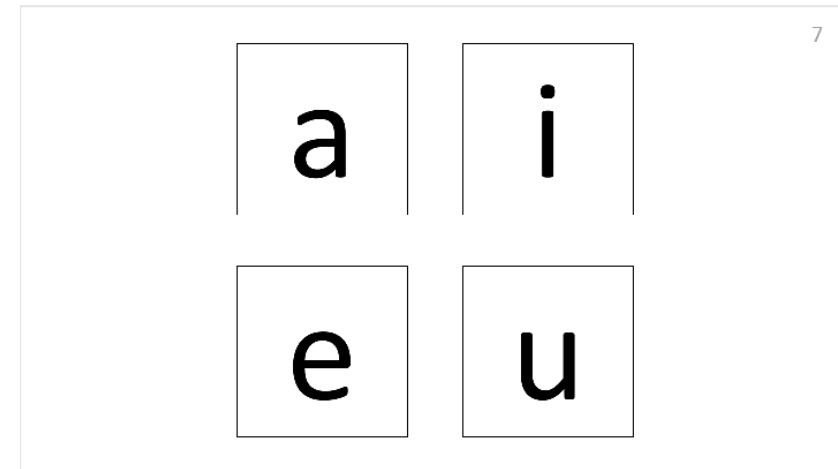
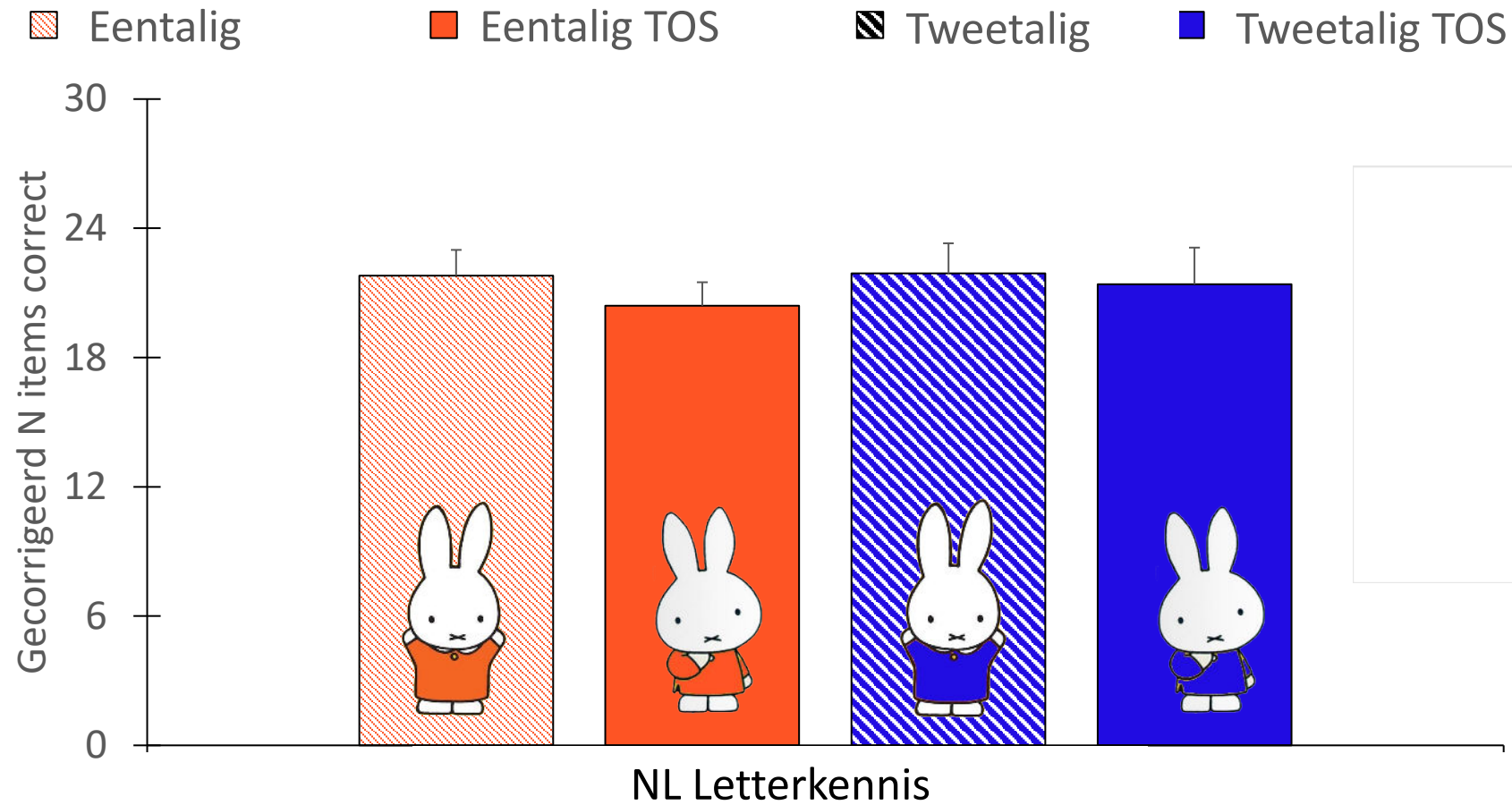
Groep 2 (5;8)

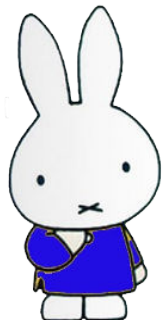

Groep 2 (5;8)

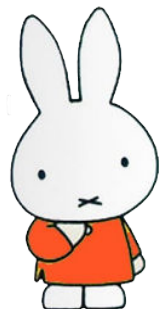
Groep 2 (5;8)

Verschillen tweetalige kinderen met TOS?

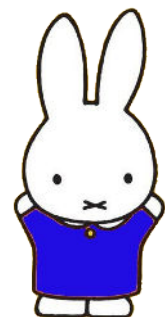
Tot op zekere hoogte:

Minder blootstelling aan NL →

Taalspecifieke kennis (fonologisch bewustzijn, RAN)

rijmen

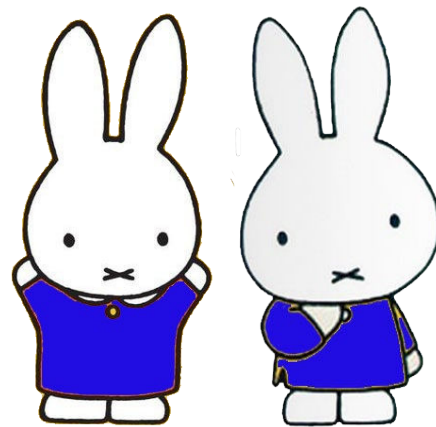
TOS →

RAN

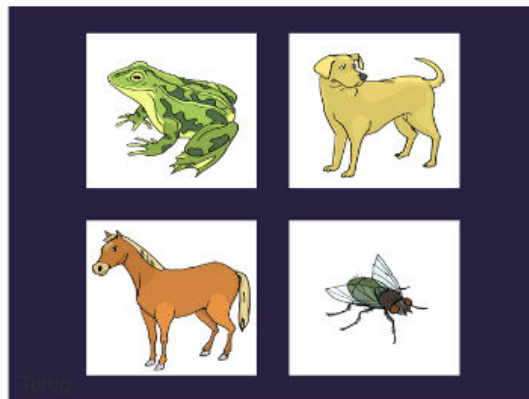
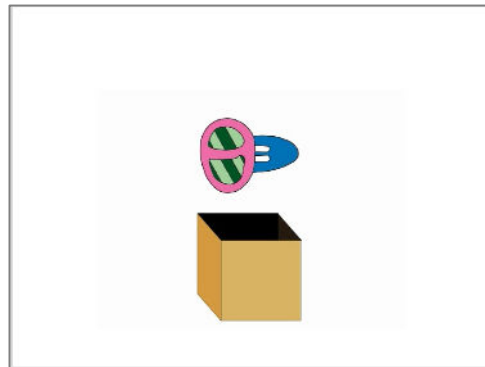
Geen verschillen in letterkennis

Zijn de tweetalige taalvaardigheden van **peuters**

gerelateerd aan hun vroege geletterdheid als **kleuter**?

Peuter (3;8)

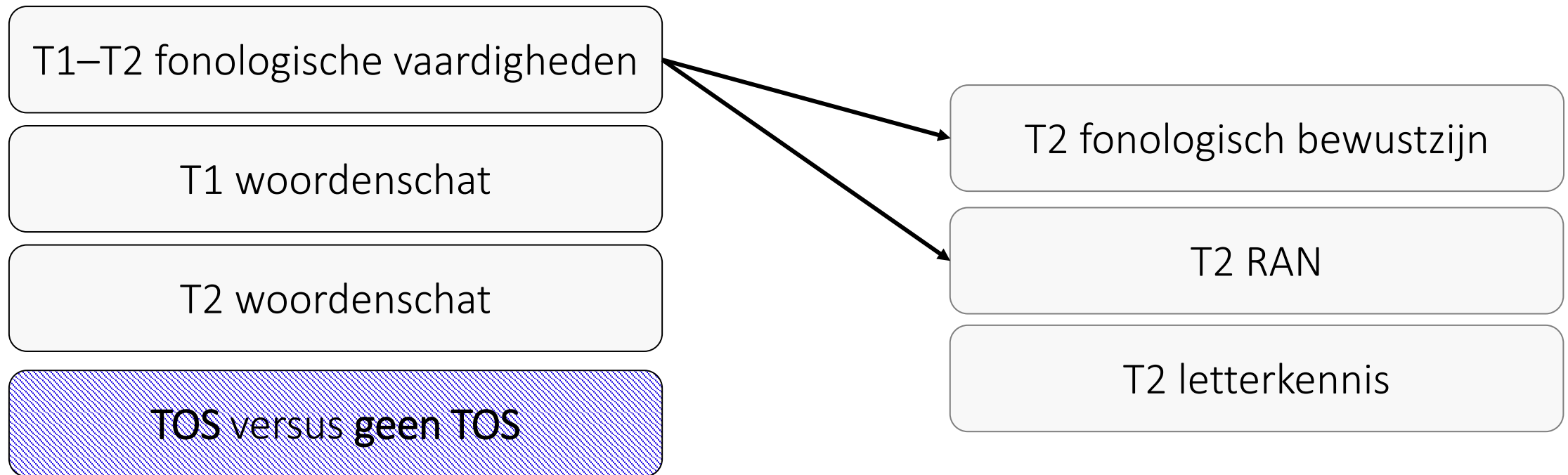
T1-T2
fonologische vaardigheden

T1 woordenschat

T2 woordenschat

Peuter (3;8)

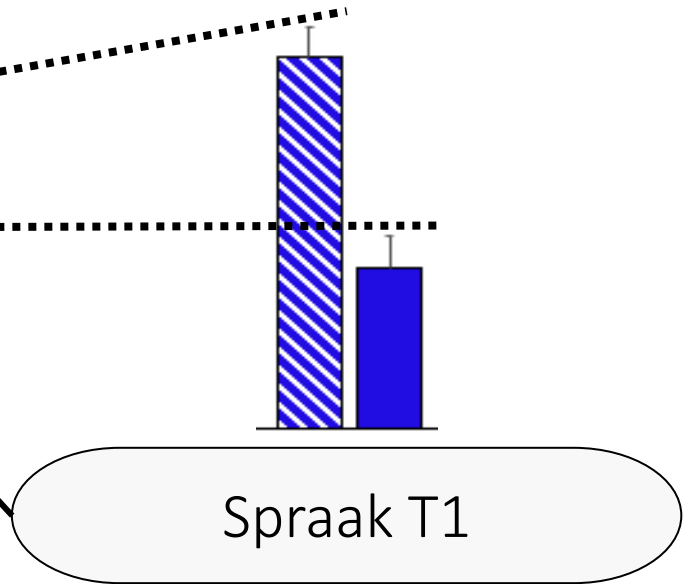
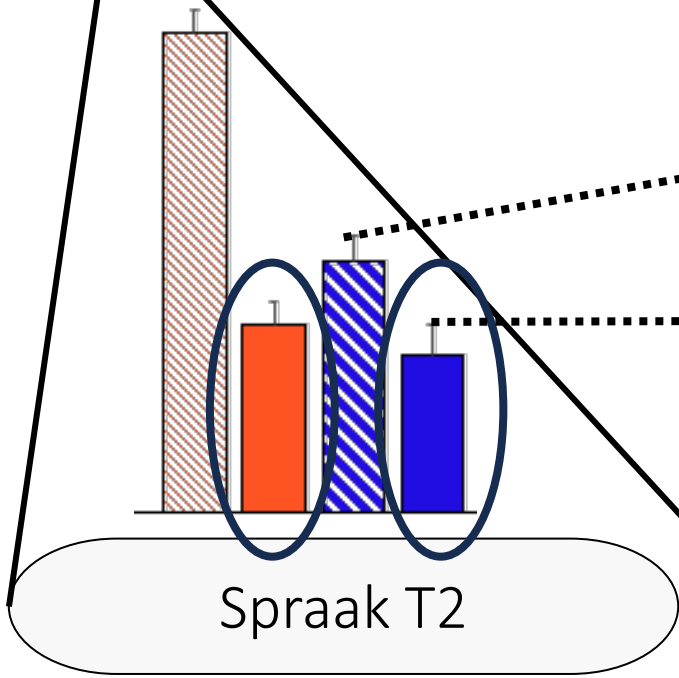
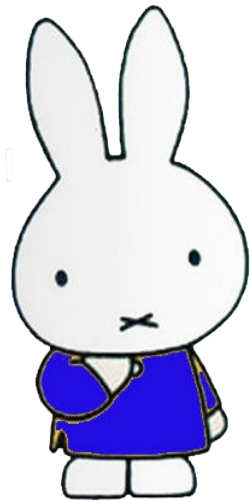
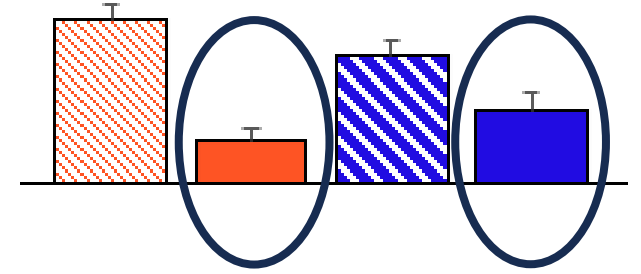
Groep 2 (5;8)

Peuter (3;8)

T1–T2 fonologische vaardigheden

CL Nonword Repetitie

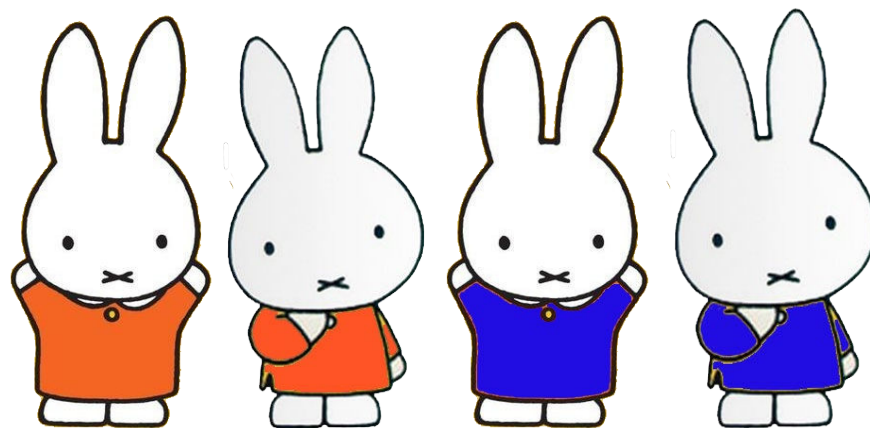

Spraak T2

Spraak T1

Gesproken taal belangrijk voor (voorlopers van) geschreven taal

- Risico voor één- én tweetalige kinderen met TOS
- Ook thuistaal gerelateerd aan vroege geletterdheid in (N)T2

Gesproken taal belangrijk voor (voorlopers van) geschreven taal

- Signaleren
- Stimuleren

ThuisTaalTool

Klankhoed

Tweetalige fonologische vaardigheden zijn
belangrijk voor de vroege geletterdheid

Vroege geletterdheid bij tweetalige kinderen met TOS

Lisa Verbeek
lisa.verbeek@ru.nl

